

Informatyka 2

Politechnika Białostocka - Wydział Elektryczny
Elektrotechnika, semestr III, studia stacjonarne I stopnia
Rok akademicki 2017/2018

Wykład nr 1 (25.09.2017)

dr inż. Jarosław Forenc

Dane podstawowe

- dr inż. Jarosław Forenc
- Politechnika Białostocka, Wydział Elektryczny,
Katedra Elektrotechniki Teoretycznej i Metrologii
ul. Wiejska 45D, 15-351 Białystok
WE-204
- e-mail: j.forenc@pb.edu.pl
- tel. (0-85) 746-93-97
- <http://we.pb.edu.pl/~jforenc>
 - Dydaktyka - slajdy prezentowane na wykładzie
- konsultacje:
 - poniedziałek, godz. 15:45-18:00, WE-204
 - wtorek, godz. 12:00-14:15, WE-204
 - czwartek, godz. 10:30-12:00, WE-204

Program wykładu (1/2)

1. Tablice dwu- i wielowymiarowe w języku C. Łańcuchy znaków. Plik nagłówkowy string.h.
2. Struktury w języku C, inicjalizacja zmiennej strukturalnej, odwołania do pól struktury. Wskaźniki, operacje na wskaźnikach. Dynamiczny przydział pamięci w języku C.
3. Funkcje w języku C, ogólna struktura funkcji, deklaracja i definicja funkcji, przekazywanie argumentów do funkcji przez wartość i wskaźnik, rekurencyjne wywołanie funkcji. Klasy zmiennych i funkcji. Programy wielomodułowe.
4. Operacje wejścia-wyjścia w języku C: znakowe, łańcuchowe, sformatowane, rekordowe. Strumienie. Pliki tekstowe i binarne.

Program wykładu (2/2)

5. Sprawdzian nr 1. System operacyjny. Funkcje i zadania systemu operacyjnego.
6. Zarządzanie procesami, pamięcią i dyskami w systemach operacyjnych.
7. Sieci komputerowe. Technologie, protokoły, urządzenia. Zasada działania sieci Internet.
8. Sprawdzian nr 2.

Literatura (1/2)

1. S. Prata: „Język C. Szkoła programowania. Wydanie VI”. Helion, Gliwice, 2016.
2. B.W. Kernighan, D.M. Ritchie: „Język ANSI C. Programowanie. Wydanie II”. Helion, Gliwice, 2010.
3. P. Prinz, T. Crawford: „Język C w pigułce”. APN Promise, Warszawa, 2016.
4. K.N. King: „Język C. Nowoczesne programowanie. Wydanie II”. Helion, Gliwice, 2011.
5. S.G. Kochan: „Język C. Kompendium wiedzy. Wydanie IV”. Helion, Gliwice, 2015.
6. R. Reese: „Wskaźniki w języku C. Przewodnik”. Helion, Gliwice, 2014.

Literatura (2/2)

7. G. Coldwin: „Zrozumieć programowanie”. PWN, Warszawa, 2015.
8. A.S. Tanenbaum: „Systemy operacyjne. Wydanie III”. Helion, Gliwice, 2010.
9. W. Stallings: „Systemy operacyjne. Struktura i zasady budowy”. Mikom, Warszawa, 2006.
10. A.S. Tanenbaum, D.J. Wetherall: „Sieci komputerowe. Wydanie V”. Helion, Gliwice, 2012.
11. K. Krysiak: „Sieci komputerowe. Kompendium. Wydanie II”. Helion, Gliwice, 2005.

Zaliczenie wykładu - efekty kształcenia (EK1)

- Student, który zaliczył przedmiot:

zna w stopniu podstawowym zasady stosowania tablic, struktur, funkcji, plików i wskaźników w programach w języku C

- Student, który zalicza na ocenę **dostateczny (3)**:
 - opisuje sposób deklarowania i inicjalizacji tablic dwuwymiarowych (macierzy) w języku C oraz metody wykonywania podstawowych operacji na tych tablicach
 - opisuje sposób deklarowania, inicjalizacji oraz przechowywania łańcuchów znaków (napisów)
 - omawia sposób deklarowania struktur, inicjalizacji zmiennych strukturalnych oraz odwoływania się do pól struktury
 - wyjaśnia pojęcie wskaźnika, podaje jak deklaruje się wskaźniki i przypisuje im wartości

Zaliczenie wykładu - efekty kształcenia (EK1)

- Student, który zalicza na ocenę **dostateczny (3)** (c.d.):
 - opisuje funkcje do dynamicznego przydzielania i zwalniania pamięci w języku C
 - charakteryzuje elementy definicji funkcji w języku C
 - opisuje znakowe, łańcuchowe, sformatowane i blokowe operacje wejścia-wyjścia
 - charakteryzuje tryby otwarcia pliku w języku C oraz opisuje schemat przetwarzania pliku
 - podaje różnice pomiędzy plikami tekstowymi i binarnymi

Zaliczenie wykładu - efekty kształcenia (EK1)

- Student, który zalicza na ocenę **dobry (4)** (oprócz wymagań na ocenę 3):
 - charakteryzuje deklarację, inicjalizację i sposób odwoływania się o elementów tablic wielowymiarowych
 - wyjaśnia sposób deklarowania oraz przeznaczenie pól bitowych i unii
 - opisuje związek tablic ze wskaźnikami w języku C
 - wyjaśnia czym różni się deklaracja od definicji funkcji
 - podaje różnice w przekazywaniu parametrów do funkcji przez wartość i wskaźnik
 - wyjaśnia w jaki sposób w programach wielomodułowych można odwoływać się do zmiennych i funkcji zdefiniowanych w innych modułach

Zaliczenie wykładu - efekty kształcenia (EK1)

- Student, który zalicza na ocenę **bardzo dobry (5)** (oprócz wymagań na ocenę 4):
 - charakteryzuje tablice o zmiennym rozmiarze (VLA) w języku C
 - opisuje wybraną metodę przydziału pamięci dla macierzy
 - opisuje strukturę programu w pamięci komputera
 - wyjaśnia sposób przekazywania do funkcji tablic oraz struktur
 - charakteryzuje klasy zmiennych i klasy funkcji w języku C

Zaliczenie wykładu - efekty kształcenia (EK2)

- Student, który zaliczył przedmiot:

opisuje podstawowe zadania systemu operacyjnego oraz strukturę sieci komputerowych

- Student, który zalicza na ocenę **dostateczny (3)**:
 - podaje definicję i wymienia podstawowe zadania systemu operacyjnego
 - opisuje wybraną metodę przydziału pamięci dyskowej
 - wyjaśnia podstawowe pojęcia związane z sieciami komputerowymi
 - charakteryzuje wybrane media transmisyjne i urządzenia sieciowe

Zaliczenie wykładu - efekty kształcenia (EK2)

- Student, który zalicza na ocenę **dobry (4)** (oprócz wymagań na ocenę 3):
 - podaje strukturę dysku logicznego w wybranym systemie plików (FAT, NTFS, ext)
 - wyjaśnia pojęcia stronicowania i segmentacji pamięci oraz opisuje zasadę działania pamięci wirtualnej
 - charakteryzuje podstawowe protokoły sieciowe oraz topologie sieci komputerowych
- Student, który zalicza na ocenę **bardzo dobry (5)** (oprócz wymagań na ocenę 4):
 - opisuje sposób przechowywania informacji o położeniu pliku na dysku w wybranym systemie plików (FAT, NTFS, ext)
 - opisuje modele ISO/OSI i TCP/IP stosowane w sieciach komputerowych

Zaliczenie wykładu

- Dwa sprawdziany pisemne:
 - sprawdzian 1: **20.11.2017** (poniedziałek), godz. 12:15-13:00, WE-Aula III
 - sprawdzian 2: **15.01.2018** (poniedziałek), godz. 12:15-13:00, WE-Aula III
 - poprawa: termin do ustalenia (sesja egzaminacyjna)
- Za każdy sprawdzian można otrzymać od 0 do 100 pkt.
- Na podstawie otrzymanych punktów wystawiana jest ocena:

91-100 pkt. → 5,0	81-90 pkt. → 4,5
71-80 pkt. → 4,0	61-70 pkt. → 3,5
51-60 pkt. → 3,0	0-50 pkt. → 2,0

Zaliczenie wykładu

- Ocena końcowa jest średnią arytmetyczną otrzymanych ocen:

ocena	punkty	średnia	ocena końcowa
5	→ 5,0	4,75 - 5,00	→ 5
5-	→ 4,8	4,25 - 4,74	→ 4,5
4,5	→ 4,5	3,75 - 4,24	→ 4
4	→ 4,0	3,25 - 3,74	→ 3,5
4-	→ 3,8	3,00 - 3,24	→ 3
3,5	→ 3,5		
3	→ 3,0		
2	→ 2,0		

Terminy zajęć

- Wykład nr 1 - 25.09.2017
- Wykład nr 2 - 09.10.2017
- Wykład nr 3 - 23.10.2017
- Wykład nr 4 - 06.11.2017
- Wykład nr 5 - 20.11.2017 (sprawdzian nr 1)
- Wykład nr 6 - 04.12.2017
- Wykład nr 7 - 18.12.2017
- Wykład nr 8 - 15.01.2018 (1h, 12:15-13:00, sprawdzian nr 2)

Plan wykładu nr 1

- Tablice w języku C
 - jednowymiarowe - wektory (przypomnienie)
 - dwuwymiarowe - macierze
 - wielowymiarowe
- Łącuchy znaków w języku C

Język C - tablica elementów

- **Tablica** - ciągły obszar pamięci, w którym umieszczone są elementy tego samego typu

wektor

5	3	-2	1	-4
---	---	----	---	----

macierz

a	c	d	m
p	d	q	l
a	t	x	v

1.2	2.5	2.0	10.0
-0.1	4.3	6.2	-5.1
0.0	12.2	4.1	-2.2

Język C - po co tablice?

```
#include <stdio.h>

int main(void)
{
    double U1, U2, U3, U4, U5;
    double I1, I2, I3, I4, I5;
    double R1, R2, R3, R4, R5;

    U1 = 5.0;
    U2 = 10.0;
    U3 = 15.0;
    U4 = 20.0;
    U5 = 25.0;

    I1 = 0.16;
    I2 = 0.21;
    I3 = 0.27;
    I4 = 0.33;
    I5 = 0.36;
```

Język C - po co tablice?

```
R1 = U1/I1;
R2 = U2/I2;
R3 = U3/I3;
R4 = U4/I4;
R5 = U5/I5;

printf("R1 = %f\n", R1);
printf("R2 = %f\n", R2);
printf("R3 = %f\n", R3);
printf("R4 = %f\n", R4);
printf("R5 = %f\n", R5);

return 0;
}
```

```
R1 = 31.250000
R2 = 47.619048
R3 = 55.555556
R4 = 60.606061
R5 = 69.444444
```

Język C - po co tablice?

```
#include <stdio.h>

int main(void)
{
    double U[5] = { 5.0, 10.0, 15.0, 20.0, 25.0 };
    double I[5] = { 0.16, 0.21, 0.27, 0.33, 0.36 };
    double R[5];
    int i;

    for (i=0; i<5; i++)
        R[i] = U[i]/I[i];

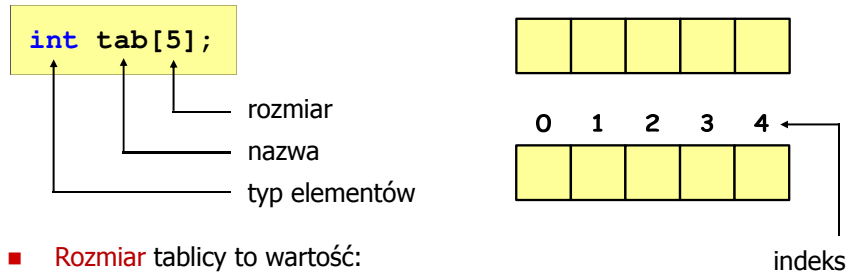
    for (i=0; i<5; i++)
        printf("R%d = %f\n", i+1, R[i]);

    return 0;
}
```

```
R1 = 31.250000
R2 = 47.619048
R3 = 55.555556
R4 = 60.606061
R5 = 69.444444
```

	0	1	2	3	4
U	5.0	10.0	15.0	20.0	25.0
I	0.16	0.21	0.27	0.33	0.36
R					

Język C - deklaracja tablica jednowymiarowej

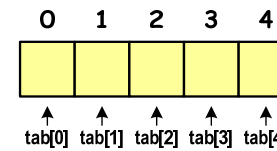
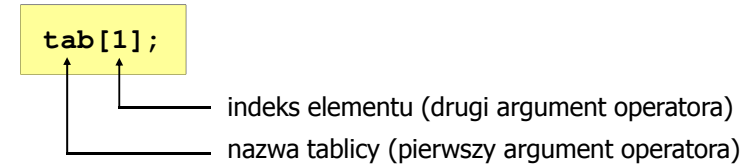
■ Rozmiar tablicy to wartość:

- całkowita, dodatnia
- znana na etapie kompilacji programu (stała liczbowa: `5`, `#define N 5`, `const int n = 5;`)

```
int tab[5];      int tab[N];      int tab[n];
```

Język C - odwołania do elementów tablicy

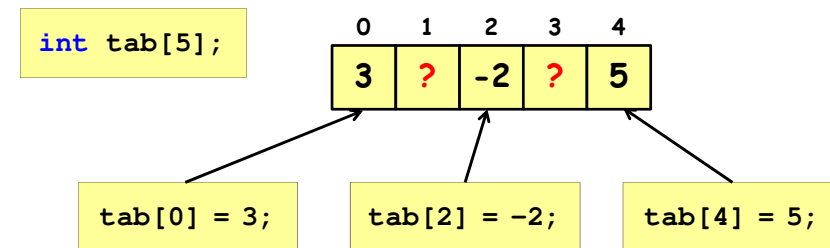
`[]` - dwuargumentowy operator indeksowania

■ Indeks:

- stała liczbowa, np. `0`, `1`, `10`
- nazwa zmiennej, np. `i`, `idx`
- wyrażenie, np. `i*j+5`

Język C - odwołania do elementów tablicy

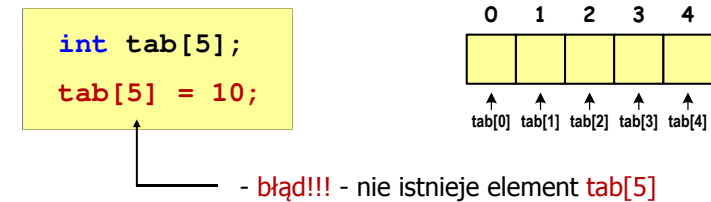

- Każdy element tablicy traktowany jest tak samo jak zmienna typu `int`

```
printf("%d", tab[0]);      scanf("%d", &tab[1]);
```

Język C - odwołania do elementów tablicy

- Przy odwołaniach do elementów tablicy kompilator nie sprawdza poprawności indeksów

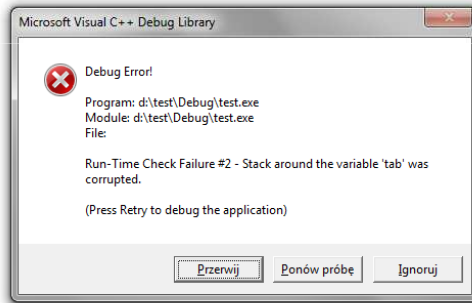

- Kompilator nie zasygnalizuje błędu
- Program wykona operację, ale wynik jest **niezdefiniowany**
- Środowisko programistyczne może zasygnalizować problem

Język C - odwołania do elementów tablicy

- Przy odwołaniach do elementów tablicy kompilator nie sprawdza poprawności indeksów

```
int tab[5];  
tab[5] = 10;
```


Język C - odwołania do elementów tablicy

Dlaczego język C nie sprawdza poprawności indeksów tablic?

- Filozofia języka C to zaufanie do programisty
- Program działa szybciej
 - wartość indeksu może być określana nie tylko na etapie kompilacji, ale również na etapie wykonywania programu
 - w takim przypadku kontrola indeksu wymagałaby dodania dodatkowego kodu sprawdzającego poprawność

Język C - odwołania do elementów tablicy

- Zapisanie wartości 1 do wszystkich elementów tablicy

```
int tab[5];  
tab[0] = 1;  
tab[1] = 1;  
tab[2] = 1;  
tab[3] = 1;  
tab[4] = 1;
```

0	1	2	3	4
1	1	1	1	1

```
int tab[5], i;  
for (i=0; i<5; i++)  
    tab[i] = 1;
```

Język C - inicjalizacja tablicy jednowymiarowej

```
int tab[5] = {1, 2, 3, 4, 5};
```

0	1	2	3	4
1	2	3	4	5

```
int tab[5] = {1, 2, 3};
```

0	1	2	3	4
1	2	3	0	0

```
int tab[5] = {1, 2, 3, 4, 5, 6};
```

- błąd kompilacji

```
int tab[] = {1, 2, 3, 4, 5};
```

0	1	2	3	4
1	2	3	4	5

Język C - generator liczb pseudolosowych

- `rand()` - zwraca liczbę pseudolosową - zakres: 0 ... 32767
- `srand()` - inicjalizuje generator liczb pseudolosowych
- Plik nagłówkowy: `stdlib.h` (`time.h`)

```
int x, y;  
srand((unsigned int) time(NULL));  
x = rand();           // zakres <0,32767>  
y = rand() % 100;    // zakres <0,99>
```

Język C - operacje na wektorze

```
#include <stdio.h>  
#include <stdlib.h>  
#include <time.h>  
  
#define N 10  
  
int main(void)  
{  
    int tab[N], i;  
  
    srand((unsigned int) time(NULL));  
  
    for (i=0; i<N; i++)  
        tab[i] = rand() % 100;
```

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
79	44	15	5	39	81	6	41	53	17

Język C - operacje na wektorze

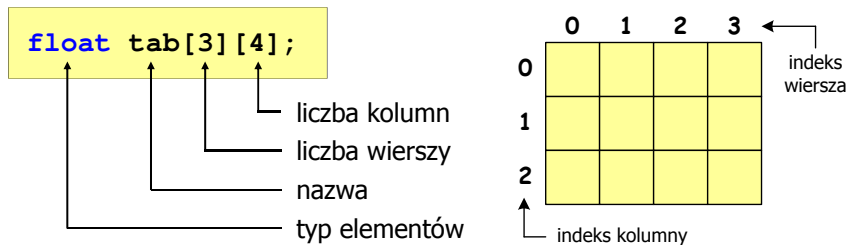
```
for (i=0; i<N; i++)  
    printf("%3d", tab[i]);  
printf("\n");  
  
suma = 0;  
for (i=0; i<N; i++)  
    suma = suma + tab[i];  
printf("suma = %d", suma);  
  
return 0;  
}
```

```
79 44 15  5 39 81  6 41 53 17  
suma = 380
```

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
79	44	15	5	39	81	6	41	53	17

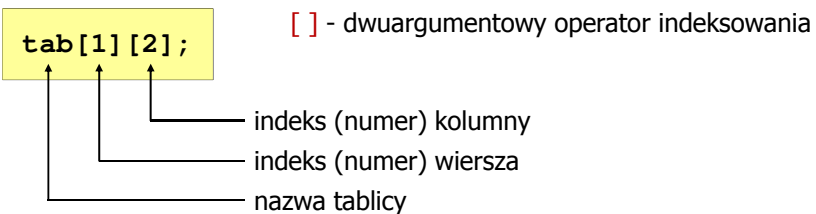
N = 10

Język C - deklaracja tablica dwuwymiarowej

- **Rozmiar** tablicy (liczb wierszy i kolumn) to wartość:
 - całkowita, dodatnia
 - znana na etapie kompilacji programu (stała liczbowa: 5, `#define N 5`, `const int n = 5;`)

Język C - odwołania do elementów macierzy

	0	1	2	3
0				
1			← <code>tab[1][2]</code>	
2			← <code>tab[2][3]</code>	← <code>tab[2][2]</code>

- Indeks:
 - stała liczbowa, np. `0, 1, 10`
 - nazwa zmiennej, np. `i, idx`
 - wyrażenie, np. `i*j+5`
- Brak sprawdzania poprawności indeksów!

Język C - inicjalizacja elementów macierzy

```
int T[2][3] = {{1, 2, 3}, {4, 5, 6}};
```

	0	1	2
0	1	2	3
1	4	5	6

```
int T[2][3] = {1, 2, 3, 4, 5, 6};
```

	0	1	2
0	1	2	3
1	4	0	0

```
int T[2][3] = {1, 2, 3, 4};
```

	0	1	2
0	1	0	0
1	4	5	0

```
int T[2][3] = {{1}, {4, 5}};
```

Język C - inicjalizacja elementów macierzy

```
int T[2][3] = {0};
```

wyzerowanie elementów macierzy

	0	1	2
0	0	0	0
1	0	0	0

```
int T[][3] = {{1, 2, 3}, {4, 5, 6}};
```

pominięcie liczby wierszy

	0	1	2
0	1	2	3
1	4	5	6

Język C - operacje na macierzy

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include <time.h>

#define N 3      /* liczba wierszy */
#define M 3      /* liczba kolumn */

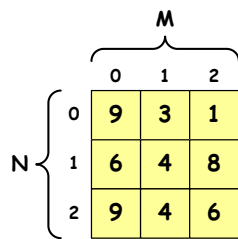
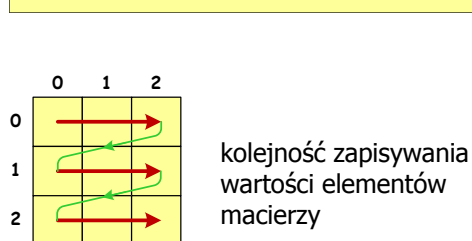
int main(void)
{
    int tab[N][M];
    int i, j;
```

	M		
	0	1	2
N	0		
	1		
	2		

Język C - operacje na macierzy

```
/* generowanie pseudolosowe elementow macierzy */
```

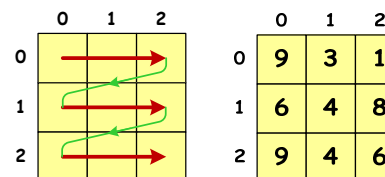
```
 srand((unsigned int) time(NULL));  
 for (i=0; i<N; i++)  
   for (j=0; j<M; j++)  
     tab[i][j] = rand() % 10;
```


Język C - operacje na macierzy

```
/* wyswietlenie elementow macierzy */
```

```
 for (i=0; i<N; i++)  
 {  
   for (j=0; j<M; j++)  
     printf("%3d", tab[i][j]);  
   printf("\n");  
 }
```


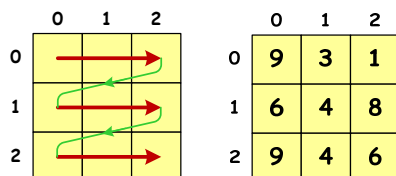
9	3	1
6	4	8
9	4	6

Język C - operacje na macierzy

```
/* poszukiwanie elementu o wartosci minimalnej */
```

```
 int min = tab[0][0];  
 for (i=0; i<N; i++)  
   for (j=0; j<M; j++)  
     if (tab[i][j] < min)  
       min = tab[i][j];  
 printf("Wartosc min: %d\n", min);
```

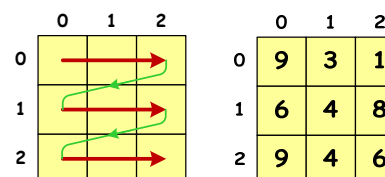
Wartosc min: 1

Język C - operacje na macierzy

```
/* suma i srednia arytmetyczna elementow */
```

```
 int suma = 0;  
 for (i=0; i<N; i++)  
   for (j=0; j<M; j++)  
     suma = suma + tab[i][j];  
 float srednia = (float) suma/(N*M);  
 printf("Suma: %d\n", suma);  
 printf("Srednia: %f\n\n", srednia);
```


Suma: 50
Srednia: 5.555555

Język C - operacje na macierzy

```
/* sumy elementow w poszczegolnych wierszach */
for (i=0; i<N; i++)
{
    suma = 0;
    for (j=0; j<M; j++)
        suma = suma + tab[i][j];
    printf("Suma wiersza %d = %d\n", i, suma);
}
```

	0	1	2
0	9	3	1
1	6	4	8
2	9	4	6

Suma wiersza 0 = 13
Suma wiersza 1 = 18
Suma wiersza 2 = 19

Język C - operacje na macierzy

```
/* sumy elementow w poszczegolnych kolumnach */
for (j=0; j<M; j++)
{
    suma = 0;
    for (i=0; i<N; i++)
        suma = suma + tab[i][j];
    printf("Suma kolumny %d = %d\n", j, suma);
}
```

	0	1	2
0	9	3	1
1	6	4	8
2	9	4	6

Suma kolumny 0 = 24
Suma kolumny 1 = 11
Suma kolumny 2 = 15

Język C - operacje na macierzy

```
/* sumy elementow nad, na i ponizej przekatnej */
suma = suma1 = suma2 = 0;
for (i=0; i<N; i++)
    for (j=0; j<M; j++)
    {
        if (i < j) suma1+=tab[i][j]; /* nad */
        if (i > j) suma2+=tab[i][j]; /* pod */
        if (i == j) suma+=tab[i][j]; /* na */
    }
printf("Suma nad: %d\n", suma1);
printf("Suma na: %d\n", suma);
printf("Suma pod: %d\n", suma2);
```

Suma nad: 12
Suma na: 19
Suma pod: 19

Język C - operacje na macierzy

	j		
	0	1	2
i	0,0	0,1	0,2
1	1,0	1,1	1,2
2	2,0	2,1	2,2

$i < j$ $i = j$ $i > j$

	0	1	2
0	9	3	1
1	6	4	8
2	9	4	6

Suma nad: 12
Suma na: 19
Suma pod: 19

Język C - tablice wielowymiarowe

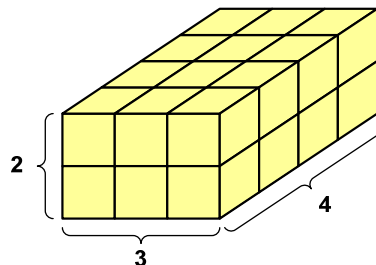
- Deklaracja tablicy wielowymiarowej

```
typ nazwa[wymiar_1][wymiar_2]...[wymiar_N]
```

- Deklaracja tablicy trójwymiarowej

```
int tab[4][2][3];
```

- Inicjalizacja i odwoływanie się do elementów są analogiczne jak w przypadku macierzy

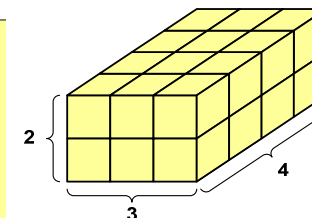

Język C - tablice wielowymiarowe

```
#include <stdio.h>

#define X 3
#define Y 2
#define Z 4

int main(void)
{
    int x, y, z;
    int tab[Z][Y][X] = {{{9, 5, 7}, {5, 9, 6}},
                        {{0, 1, 3}, {7, 4, 3}},
                        {{8, 5, 9}, {1, 3, 5}},
                        {{6, 0, 1}, {8, 2, 5}}};
}
```


Język C - tablice wielowymiarowe

```
for(z=0; z<Z; z++)
{
    for(y=0; y<Y; y++)
    {
        for(x=0; x<X; x++)
            printf("%3d", tab[z][y][x]);
        printf("\n");
    }
    printf("\n");
}

return 0;
}
```

```
9 5 7
5 9 6

0 1 3
7 4 3

8 5 9
1 3 5

6 0 1
8 2 5
```

Język C - łańcuchy znaków

- **Łańcuch znaków** (ciąg znaków, napis, C-string) - ciąg złożony z zera lub większej liczby znaków zawartych między znakami cudzysłowu

```
"Pies"
```

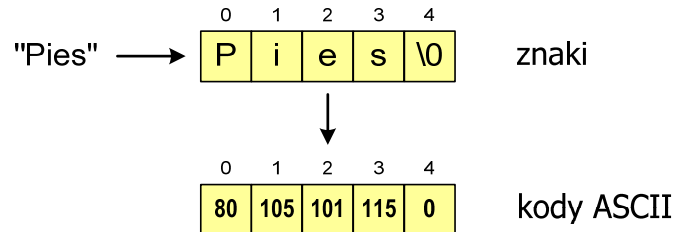
- Implementacja - tablica, której elementami są pojedyncze znaki (typ `char`)

```
"Pies" → P i e s \0
```

- Ostatni znak (`\0`, liczba **zero**) oznacza koniec napisu

Język C - łańcuchy znaków

- W rzeczywistości w tablicy zamiast znaków przechowywane są odpowiadające im kody ASCII

Język C - deklaracja łańcucha znaków

- Deklaracja zmiennej przechowującej łańcuch znaków

```
char nazwa_zmiennej[rozmiar];
```

Przykład:

```
char txt[10];
```

- Tablica `txt` może przechowywać napisy o maksymalnej długości do 9 znaków

Język C - inicjalizacja łańcucha znaków

- Inicjalizacja łańcucha znaków

```
char txt1[10] = "Pies";  
char txt2[10] = {'P','i','e','s'};  
char txt3[10] = {80,105,101,115};
```

- Pozostałe elementy tablicy otrzymują wartość zero

P	i	e	s	\0	\0	\0	\0	\0	\0
---	---	---	---	----	----	----	----	----	----

```
char txt4[] = "Pies";  
char *txt5 = "Pies";
```

Język C - inicjalizacja łańcucha znaków

- Inicjalizacja możliwa jest tylko przy deklaracji

```
char txt[10];  
txt = "Pies"; /* BŁĄD!!! */
```

- Przypisanie zmiennej `txt` wartości "Pies" wymaga zastosowania funkcji `strcpy()` z pliku nagłówkowego `string.h`

```
char txt[10];  
strcpy(txt, "Pies");
```

Język C - plik nagłówkowy string.h

```
strcpy() char *strcpy(char *s1, const char *s2);
```

- Kopiuje łańcuch **s2** do łańcucha **s1**

```
strlen() size_t strlen(const char *s);
```

- Zwraca długość łańcucha znaków, nie uwzględnia znaku **"\0"**

```
strcat() char *strcat(char *s1, const char *s2);
```

- Dołącza do łańcucha **s1** łańcuch **s2**

Język C - plik nagłówkowy string.h

```
strcmp() int strcmp(const char *s1, const char *s2);
```

- Porównuje łańcuchy **s1** i **s2** z rozróżnianiem wielkości liter

```
strncmpi() int strncmpi(const char *s1, const char *s2);
```

- Porównuje łańcuchy **s1** i **s2** bez rozróżniania wielkości liter

```
strchr() char *strchr(const char *s, int c);
```

- Szuka w łańcuchu **s** znaku **c**

Język C - plik nagłówkowy string.h

```
strlwr() char *strlwr(char *s);
```

- Zamienia w łańcuchu **s** wielkie litery na małe

```
strupr() char *strupr(char *s);
```

- Zamienia w łańcuchu **s** małe litery na wielkie

```
strrev() char *strrev(char *s);
```

- Odwraca kolejność znaków w łańcuchu **s**

Język C - plik nagłówkowy string.h (przykład)

```
#include <stdio.h>
#include <string.h>

int main(void)
{
    char napis1[] = "Tekst w buforze", napis2[20];

    printf("napis1: %s \n", napis1);
    int dlugosc = strlen(napis1);
    printf("liczba znakow w napis1: %d \n", dlugosc);
    strcpy(napis2, napis1);
    printf("napis2: %s \n", napis2);
    strrev(napis2);
    printf("napis2 (odwr): %s \n", napis2);

    return 0;
}
```


Język C - macierz elementów typu char

- Używając **dwóch indeksów** (nr wiersza i nr kolumny) można odwoływać się do jej pojedynczych elementów (znaków)
- Użycie **jednego indeksu** (numeru wiersza) powoduje potraktowanie całego wiersza jako łańcuch znaków (napisu)

```
char txt[3][15] = {"Programowanie",  
                 "nie jest",  
                 "trudne"};  
  
printf("%s ",txt[1]);  
printf("%s ",txt[2]);  
printf("%s ",txt[0]);
```

```
nie jest trudne Programowanie
```

Koniec wykładu nr 1

Dziękuję za uwagę!
(Następny wykład: 09.10.2017)